

**Sindikata zaposlenika u djelatnosti socijalne
skrbi:**

**STAJALIŠTE O OUTSOURCINGU U
JAVNIM SLUŽBAMA S POSEBNIM
OSVRTOM NA SOCIJALNU SKRB**

Krešimir Rožman

Outsourcing - dobar ili loš?

Outsourcing može biti dobar i loš za poslodavca.

Ovisi je li:

- 1. Financijski povoljniji (jeftiniji)**
- 2. Efikasniji (bolja usluga, brža usluga i sl.)**

Za radnika ne može biti povoljniji. *Radnici nikada ne dobe veće plaće, a sigurnost zaposlenja im se uvijek smanji.*

O outsourcingu u javnim službama ne znamo ništa (trošak outsourcinga, stvarne ušteda, način postizanja veće efikasnosti itd.) nakon više od pola godine od njegove najave.

Samo reći da će biti jeftiniji i efikasniji ne znači ništa. Na temelju takve „analize” odluku o outsourcingu ne bi donio niti jedan privatnik.

Karakteristike dosadašnjeg postupka

Cijeli postupak do sada je karakteriziralo sljedeće:

- **Avanturističan** – listopad 2013 - tvrdnja: ide se odmah s outsourcingom, to je gotova stvar. Dakle - *prvo se odluči pa će se onda vidjeti da li je to korisno.*
- **Nepripremljen** – nema podataka, nema kriterija, nema ničega
- **Nekorektan** – sindikatima se nudio odmah na potpis sporazum iz kojeg je proizlazilo da kao sindikati to traže, ako se ne potpiše – neće se jamčiti prava 3 godine

Nakon što sam ja sačinio prijedlog drukčijeg sporazuma – odgovor nema više sporazuma

- **Neistinit** – krajem prošle godine ministar Mrsić tvrdi - radnike će preuzeti državna tvrtka

Na drugom sastanku na upit g. Mihalinca je li to tako s obzirom da ministar Linić tvrdi da će biti privatna tvrtka ministar Mrsić kaže: Ja jamčim da će biti državna tvrtka

Na sastanku u Vladi RH u veljači ove godine – jednostavno se kaže: Privatna tvrtka (tvrtke) – nitko iz Vlade RH niti ne komentira

- **Konfuzan:** prvo se tvrdilo da se samo hoće povećati efikasnost, a ne i uštedjeti, sada se hoće i uštedjeti

Prvo se tvrdilo da idu sve javne službe odmah, a sada zdravstvo ne ide jer se za zdravstvo odgađa

- **Sve zajedno – neozbiljno i nekorektno**

Karakteristike dosadašnjeg postupka

Kako se može očekivati suradnja od socijalnih partnera kada nisu dobili nikakve ozbiljne informacije, a ono što su dobili se pokazalo neistinitim.

Nemamo procjenu troškova, procjenu cijene tj. troška a time uštete, kriterije mjerenja efikasnosti itd.

Priča da će se povećati efikasnost je samo opće mjesto – nigdje se ne vidi kako i koliko.

Priča da će se uštedjeti – isto se nigdje ne vidi kako. Tvdnja da sada čišćenje košta 80 kuna po m², a da će biti 40 kuna po m² je smješna.

Ako se tvrdi da će radnici zadržati svoja prava- a tvrdi se, da će raditi na istim poslovima u svojoj ustanovi, tako je bilo rečeno, ako tvrtka - izvršitelj treba uzeti svoju zaradu – kako je to moguće?

Ili neće biti uštete, ili neće biti prava. Ili naravno neće biti kvantitete i kvalitete usluge!

Što će ispasti od outsourcinga?

- Realno – može se napraviti outsourcing čišćenja i računovodstva.
- Realna korist od outsourcinga čišćenja je vjerojatno neznatna.
- Kako će se napraviti outsourcing u malim mjestima?
- Kuhanje i pranje – kakav tu može biti outsourcing? Ustanove imaju svoje kuhinje i praone. Hoće li se sada te kuhinje i praone zatvoriti i uzimati uslugu izvana (to je u stvari pravo korištenje vanjske usluge). To nije moguće jer tko bi uložio u opremu kuhinje ili praone za a da bude konkurentan.
- Očito će, a tako je ministar Mrsić tvrdio, radnici će raditi na svojim istim poslovima ali za drugoga poslodavca, s time da to neće biti agencijski rad.
- Dosadašnja iskustva pokazuju – svi troškovi (struja, voda itd. ide na teret ustanove), radnik radi za drugoga ali u ustanovi, privatnik ima zaradu, a ustanova trošak.

Neka pravna pitanja

Outsourcing je moguće na dva načina:

1. putem privremenog zapošljavanja (agencije) – radnik radi u ustanovi (korisniku) na isti način kao i drugi radnici ustanove, ali je zaposlen u agenciji
2. putem vanjske usluge – radnici ne rade u ustanovi, nego vani obavljaju usluge (iznimno može u ustanovi, kada se bez nešta izvršava a da nema faktički karakter radnog odnosa) – **rečeno je da će biti tako.**

Npr. za kuhanje ispast će sljedeće: isti radnici radit će u istoj kuhinji, na istim poslovima, pod nadzorom ustanove (jer kuhaju tamo, ne dovoze hranu), ali će biti radnici privatne tvrtke.

Zamislite da to napravi privatna tvrtka – da tako zaposli radnike – inspekcija rada odmah bi ih kaznila pozivom na članka 8. st. 2. Zakona o radu:

(2) Ako poslodavac s radnikom sklopi ugovor za obavljanje posla koji s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca ima obilježja posla za koji se zasniva radni odnos, smatra se da je s radnikom sklopio ugovor o radu, osim ako poslodavac ne dokaže suprotno.

TO JE DE FACTO NAJAM RADNIKA ALI BEZ AGENCIJE. Dakle, nedopustivo.

Možda će se donijeti zakon kojim se to omogućava, koji će možda imati odredbu – Kada je u pitanju država i javne službe članak 8. st. 2. Zakona o radu se primjenjuje. Ili će se jednostavno dati mišljenje s nadzakonskom snagom da je to u redu.

- A financijski – gdje je tu ušteda i efikasnost.
- Teoretski efikasnosti bi mogla biti – da npr. u Zagrebu, ili Splitu i sl. postoji privatna tvrka s tako velikom kuhinjom koja će svaki dan u bolnice i ustanove socijalne skrbi dostavljati npr. 5.000 ili 10.000 obroka. TO NE POSTOJI.
- A što bi bilo s opremom kuhinja iz javnih ustanova?

ZAKLJUČNO

- Nepripremljeno – ne zna se uopće je li to isplativo
- Ne zna se kako – članak 8. st. 2. Zakona o radu (jako sporno)
- Tko će odlučiti o tome – država je osnivač (nekih) ustanova, ali o tome odlučuju same ustanove (hoće li biti poseban zakon ili obvezno uputstvo s (nad)zakonskom snagom?)
- Tamo gdje su po prirodi stvari troškovi sporednih poslova najveći – zdravstvo – tamo se to neće raditi („odgađa se“). A znamo kada se u Hrvatskoj nešto *odgodi to se više ne dogodi*.
- Dakle, ostat će čistačice i računodstvo u školstvu i socijalnoj skrbi, te nešto kuhinja i pranja u socijalnoj skrbi.

ZAKLJUČNO

Vjerojatni rezultat

Silni problemi

Silno nezadovoljstvo radnika

Protivljena sindikata

Problem prenošenja ugovora o radu
za veliki broj radnika

Mogući sporovi

Problem objedinjavanja usluge

Problem članka 8. st. 2. Zakona o radu

Problem donošenja odluka od strane
ustanova

Trošak cijelog postupka

Socijalno degradiranje radnika

Mogućnost ušteda – iznimno
dvojbena, vjerojatno je neće biti

Povećanje efikasnosti – ne vidi se
kako

